

SAMENVATTING BIJENKOMST GEZOND EN ZUINIG BINNEN

25 juni 2009, Amersfoort

Hoe realiseert u energiezuinige, gezonde, comfortabele en betaalbare woningen? Hoe staat het met het binnenmilieu in recent opgeleverde nieuwbouwwoningen? Hoe kunt u ervoor zorgen dat bestaande praktijkproblemen in de toekomst worden getackeld? Deze vragen kwamen op 25 juni aan bod. Gedurende de middag werd een zevental aanbevelingen gehoord. De bijeenkomst, georganiseerd door de VROM-Inspectie in samenwerking met NEPROM in het kader van het Lente-akkoord, krijgt in het najaar een vervolg.

De afspraken uit het Lente-akkoord zijn zeer ambitieus: 25% energiezuiniger in 2011 en 50% energiezuiniger in 2015. Vooral als men zich realiseert dat de woningen die de afgelopen jaren werden gerealiseerd, in veel gevallen niet eens voldoen aan de minimum eisen uit het Bouwbesluit (vigerende technische regelgeving). Uit onderzoek uit 2007, in opdracht van de VROM-Inspectie, naar de woonkwaliteit van het binnenmilieu van nieuwe woningen blijkt o.a. dat administratief juridisch gezien 79% van de bouwvergunningen onterecht zijn verleend. In de praktijk voldoet 47% van de onderzochte woningen niet aan de uitgangspunten van de EPC berekening en voeren ongeveer 50% van de ventilatievoorzieningen niet voldoende lucht af.

Volgens Fred Woudenberg van de GGD waren er de afgelopen jaren ongeveer 800 longkankerdoden als gevolg van radon. Ook zijn er honderdduizenden mensen met luchtwegklachten en 750.000 slaapverstoorden als gevolg van burenlawaai.

Technische oplossingen zijn beschikbaar, pas ze toe, maak bewoners duidelijk hoe er mee om te gaan en verdien daar goed geld mee, daagde Fred Woudenberg de aanwezigen uit.

Om ervoor te zorgen dat toekomstige energiezuinige nieuwbouwwoningen aantrekkelijk zijn voor kopers, moeten de woningen energiezuinig, maar ook betaalbaar, gezond en comfortabel zijn. De binnenmilieuproblemen moeten dus worden getackeld. Hoe? Hier bogen zich de 60 deelnemers over: projectontwikkelaars, woningcorporaties, ontwikkelende bouwers, gemeenten, installateurs, architecten en ingenieursbureaus. In de presentaties werden al enkele oplossingsrichtingen geschetst. DuraVermeer bijvoorbeeld zoekt de oplossing door projectoverstijgend een energiezuinig woningconcept te vervolmaken, en dit op langdurige basis met co-maker Itho te doen. VBM Ontwikkeling zoekt de oplossing door op 10 cruciale momenten de bouw van hun woningen te controleren, en realiseert hierdoor kwalitatief hoogwaardige energiezuinige woningen met een minimum aan opleverpunten. VLA zoekt de oplossing met een opleveringsmeting voor de ventilatiecapaciteit.

De discussie die volgde stipte veel verschillende onderwerpen aan.

De NEPROM is op zoek naar praktische hulpmiddelen en vond het 10 controlepunten lijstje van Jac Vries van VBM ontwikkeling een goede insteek bieden. ERA Contour heeft goede

ervaringen met het vroegtijdig betrekken van bewoners en vraagt hen hoe zij het binnenmilieu ervaren, door bewoners na 3 jaar een enquête te sturen.

Binnenmilieu is nauw verweven met de normen, regels en richtlijnen van NEN, ISSO en andere instituten. De norm achter de EPC wordt herzien. De groene versie (ontwerp NEN 2170) ligt momenteel ter inzage, een ieder mag hier tot 31 juli 2009 commentaar op leveren. UNETO-VNI wist te melden dat bij de nieuwe berekeningsmethodiek een overzicht wordt gegenereerd met de uitgangspunten, zodat hier makkelijker op gecontroleerd kan worden.

Een bevoegde Erik van Heuveln van de VLA daagde de aanwezigen uit om de ventilatie opleveringskeuring (BRL 8010) standaard op te nemen in het bestek.

De VROM-Inspectie heeft toegezegd het initiatief te nemen voor een vervolg en zal in samenwerking met diverse partijen de aanbevelingen uitwerken en op een volgende bijeenkomst in werksessies uitdiepen.

Aanbevelingen uit de bijeenkomst Gezond en Zuinig Binnen

1. Voor opdrachtgevers/architecten/bouwers: neem de BRL 8010 (opleveringskeuring) en de BRL 6000-serie (gas, water en elektra) op in een opdracht (PVE, contract, bestek).
2. Voor de brancheverenigingen NEPROM, NVB, Aedes: ontwikkel een gedragscode om te komen tot een correcte kwaliteit bij oplevering die robuust is in de tijd.
3. Voor opdrachtgevers/architecten/aannemers: bereik innovatie door projectoverstijgende banden aan te gaan met co-makers zodat er een ketenkwaliteit ontstaat waarbij de som der delen meer is.
4. Voor verhuurders en verkopers: maak binnen enkele minuten een op maat gesneden gebruiks- en onderhoudsaanwijzing voor de bewoners van uw woning, met hulp van <http://www.mijnhuisinstallatie.nl>
5. Voor projectontwikkelaars, woningcorporaties, ontwikkelende bouwers: enquêteer uw huurders/kopers ca. één tot drie jaar na oplevering naar hun ervaringen en verwerk de uitkomsten in uw nieuwe projecten
6. Projectontwikkelaars, woningcorporaties, ontwikkelende bouwers: hanteer de 10 punten lijst om de bouw te controleren (zie presentatie Jac Vries, VBM).
7. Allen: neem uw verantwoordelijkheid en zorg dat in elk geval de minimale wettelijke eisen worden gehaald (zie presentatie Erik Kool en de gevolgen, presentatie Fred Woudenberg GGD).

De VROM-Inspectie besteedt hier in een ander project ook aandacht aan bij gemeenten, door het stimuleren van toezicht en handhaving d.m.v. voorlichting en het beschikbaar stellen van kennis en middelen.

Verantwoording

Deze samenvatting is gemaakt op basis van de bijeenkomst Gezond en Zuinig Binnen op donderdagmiddag 25 juni 2009 in het NH Hotel in Amersfoort. De organisatie was in handen van de VROM-Inspectie in samenwerking met NEPROM, in het kader van het kennisoverdracht- en stimuleringsprogramma van het Lente-akkoord. Deelnemers waren projectontwikkelaars, woningcorporaties, ontwikkelende bouwers, gemeenten, installateurs,

architecten en ingenieursbureaus. De bijeenkomst werd voorgezeten door Michiel Dubbeldeman van de VROM-Inspectie en ingeleid door Claudia Bouwens, programmabegeleider Lente-Akkoord van NEPROM. Inhoudelijke bijdragen werden geleverd door Erik Kool van de VROM-Inspectie, Fred Woudenberg van GGD Amsterdam, een duo presentatie van Ron van den Brink van Dura Vermeer Bouw en Dries Noordman van Itho, Jac Vries van VBM Ontwikkeling, Erik Heuveln van VLA. De discussie werd geleid door Sjoerd Backx van de VROM-Inspectie.

De presentaties zijn te downloaden van de website www.lente-akkoord.nl
Het VROM rapport 'Eindrapportage Woonkwaliteit Binnenmilieu in Nieuwbouwwoningen' uit 2007 is te downloaden op <http://www.vamil.nl/pagina.html?id=2706&sp=2&dn=7559>